

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 15CoCsp/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1418205710
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Walterová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1418205710.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Walterovej a členov senátu JUDr. Márie Hajdínovej a JUDr. Evy Mészárosovej v právnej veci žalobcu: Slovenská sporiteľňa, a.s., IČO: 00 151 653, Bratislava, Tomášikova č. 48, zastúpený spoločnosťou Advokátska kancelária Roman Kvasnica a partneri s.r.o., IČO: 36 866 598, Piešťany, Žilinská cesta č. 130, za ktorú koná JUDr. Roman Kvasnica, proti žalovanému: T. J. , narodený dňa XX.X.XXXX, trvale bytom X., B. č. XX, o zaplatenie sumy 3.481,33 € s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV. zo dňa 2. októbra 2019, č.k. 4 Csp 256/2018-170, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Bratislava IV. zo dňa 2. októbra 2019, č.k. 4 Csp 256/2018-170, vo výroku II., ktorým v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovanému **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava IV. rozsudkom zo dňa 2.10.2019, č.k. 4 Csp 256/2018-170, I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.726,14 € spolu so zákonným úrokom vo výške 11,95 % ročne od 15.4.2016 do 16.8.2017 a úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.726,14 € od 17.8.2017 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku; II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol; III. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu; IV. o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. Vychádzal zo žaloby doručenej súdu dňa 27.12.2018, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 3.481,33 € spolu so zákonným úrokom vo výške 11,95 % ročne zo sumy 2.726,14 € od 1.3.2018 do zaplatenia a úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.346,10 € od 1.3.2018 do zaplatenia a náhrady trov konania titulom nezaplatenia dlžnej sumy zo zmluvy o splátkovom úvere. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že na základe zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 23.9.2008 poskytol žalovanému spotrebný bezúčelový úver v celkovej výške 154.000,- Sk (5.111,86 €) s dohodnutou fixnou výškou úrokovej sadzby 11,95 % p.a. Žalovaný sa zaviazal uhradiť formou zmluvne dojednaných pravidelných 120. mesačných splátok po 75,42 €, splatných vždy do 20. dňa v mesiaci. Prvá splátka bola splatná dňa 20.10.2008 a konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na deň 20.9.2018. Ročná PMN (pravdepodobne RPMN, poznámka odvolacieho súdu) bola dohodnutá vo výške 14,27 % a priemerná hodnota RPMN vo výške 16,64 %. Žalovaný svoj záväzok uhrádzať pravidelné mesačné splátky neplnil riadne a včas, k zhoršeniu platobnej disciplíny došlo v septembri 2014, kedy žalovaný uhradil splátku v menšej sume; celkovo uhradil 81 splátok v sumách od 0,49 € do 300,- €, poslednú splátku realizoval dňa 17.6.2016 vo výške 100,- €. Listom zo dňa 22.3.2017 vyzval žalovaného na úhradu omeškaných splátok, žalovaný na výzvu nereagoval, z dôvodu ktorého vyhlásil ku dňu 17.8.2017 mimoriadnu splatnosť pohľadávky z úveru, ktorá bola vo výške 3.217,70 €. Ku dňu 28.2.2018 výška splatného dlhu žalovaného bola celkom 3.481,33 €, ktorá pozostávala z istiny vo výške 2.726,14 €, úrokov vo výške 11,95 % p.a. od 15.4.2016

do 28.2.2018 v sume 619,96 € a úrokov z omeškania vo výške 5 % p.a. od 21.12.2016 do 28.2.2018 v sume 135,23 €.

2. Súd prvej inštancie vo veci nariadil pojednávanie, na ktoré sa nedostavil žalovaný, ktorý svoju neúčasť neospravedlnil; vykonal dokazovanie vyjadrením právneho zástupcu žalobcu, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, na základe čoho zistil nasledovný skutkový stav veci. Žalobca ako veriteľ uzavrel so žalovaným zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX., dňa 23.9.2008, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 5.111,86 €. Žalovaný sa zaviazal úver splatiť v 120. mesačných splátkach po 75,42 €; termín splatnosti mesačných splátok bol dohodnutý vždy k 20. dňu v kalendárnom mesiaci s dátumom prvej splátky dňa 20.10.2008 a konečnej splátky dňa 20.9.2018. Celkové náklady spojené s úverom sa žalovaný zaviazal uhradiť vo výške 4.074,12 €. Úver bol úročený ročnou úrokovou sadzbou, fixnou vo výške 11,95 %, RPMN vo výške 16,64 % a priemernou hodnotou RPMN vo výške 14,27 %. Žalobca listom zo dňa 29.6.2017 oznámil žalovanému, že je v omeškanií so splácaním pohľadávky ku dňu 29.6.2017 vo výške 1.655,30 € (viac ako 21,95 splátok - mesiacoch 1.655,30 : 75,42 €) a listom zo dňa 21.8.2017 oznámil žalovanému vyhlásenie mimoriadnej splatnosti ku dňu 17.8.2017, pričom mu súčasne uviedol, že pohľadávka zo zmluvy je vo výške 3.217,70 € i termín splatnosti do 15 dní. Žalobca si uplatnil voči žalovanému ku dňu 28.2.2018 nesplatenú istinu úveru vo výške 2.726,14 €, riadne vyčíslené úroky od 15.4.2016 do 28.2.2018 vo výške 619,96 € a úroky z omeškania od 21.12.2016 do 28.02.2018 vo výške 135,23 €, t.j. spolu sumu 3.481,33 €.

3.1. Po právnej stránke súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil ustanoveniami § 180 C.s.p., § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 4 písm. k/, ods. 5, ods. 6, ods. 9, § 54 ods. 1, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, d/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., dôvodiac čiastočnou dôvodnosťou žaloby. Uviedol, že predmetom konania je zjavne právo žalobcu, ktoré vyplýva zo záväzku (z právneho vzťahu) vzniknutého zo zmluvy o úvere, pri ktorej s prihliadnutím na všetky okolnosti, žalovaný ako spotrebiteľ jej obsah podstatným spôsobom neovplyvňoval. Preto je nevyhnutné zmluvu o poskytnutí úveru v prejednávanej veci považovať za spotrebiteľskú zmluvu, pri uzatváraní a plnení ktorej žalobca je dodávateľom konajúcim v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti a žalovaný spotrebiteľom. Aj bez návrhov strán prihliadal na to, či uzavretá zmluva neobsahuje neprijateľné podmienky, ktoré by na škodu spotrebiteľa zakladali nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán a zákonné ustanovenia, ktoré na skutkový stav aplikoval, vykladal vo svetle ustanovení o spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku, ako aj nepriameho účinku smerníc 93/13/ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a smerníc o spotrebiteľských úveroch XX/XXX/ES, XX/X/ES. Pri tzv. spotrebiteľských úveroch, t.j. právnych vzťahoch, kde na jednej strane vystupuje veriteľ ako podnikateľ, finančná inštitúcia a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol a nemôže individuálne ovplyvniť obsah vopred pripravovaného návrhu na uzavretie zmluvy, úmyslom zákonodarcu je chrániť postavenie slabšieho spotrebiteľa pred nekalými zmluvnými dojednaniami. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že medzi stranami vznikol záväzkovo právny vzťah uzavretím dňa 23.9.2008 zmluvy o splátkovom úvere, na základe ktorej sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovanému úver vo výške 5.111,86 €. Žalovaný sa zaviazal tento úver splatiť v 120. mesačných splátkach po 75,42 € (120 x 75,42 € = 9.050,40 €); celkové náklady spojené s úverom boli v sume 4.074,12 €. Z predložených listinných dôkazov mal preukázané, že ku dňu 14.4.2016 dlh predstavoval sumu 2.726,14 €, ktorý pozostáva z istiny úveru vo výške 2.726,14 €. Žalobca z dôvodu nezaplatenia omeškaného dlhu listom zo dňa 21.8.2017, vyhlásil ku dňu 17.8.2017 mimoriadnu splatnosť celej pohľadávky. Mal preukázané, že žaloba je dôvodní v časti nesplateného úveru ku dňu zosplatenia úveru, ktorý predstavuje sumu 2.726,14 € (neuhradenú istinu úveru, 39 mesačných splátok), zmluvné úroky vo výške 11,95 % ročne od 15.4.2016 ku dňu zosplatenia a úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.726,14 € odo dňa zosplatenia úveru (dňa 17.8.2017) do zaplatenia. Žalobný návrh v časti prevyšujúcej žalovanej sumy nad 2.726,14 €, úroky vo výške 11,95 % zo sumy 2.726,14 € od 1.3.2018 do zaplatenia a 5 % úrok z omeškania ročne zo sumy 3.346,10 € od 1.3.2018 do zaplatenia zamietol. Konštatoval, že postupom žalobcu, ktorý dlžnú sumu - pohľadávku vyčísliť ku dňu 28.2.2018 na sumu 3.481,33 €, pozostávajúcej z istiny vo výške 2.726,14 € a úrokov vo výške 11,95 % ročne pred zosplatením do 28.2.2019 i úrokom 5 % ročne pred zosplatením zo dňa 28.2.2018 považuje v nesúlade so zákonom, preto musel vychádzať zo sumy úrokov z úveru, ktoré boli splatné ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti. Vo vzťahu k uplatneným zmluvným úrokom z poskytnutého úveru za obdobie od zosplatenia úveru až do jeho zaplatenia žalobu zamietol, pretože pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu

zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov. Zosplatnenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový vzťah (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.6.2015, sp.zn. 6 Co 190/2014, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci A Obo 143/98). Poukázal aj na stanovisko č. 1/2019 občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, podľa ktorého: „V prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.3.2018, sp.zn. 6 Co 56/2018).

3.2. Žalovanému uložil aj sankciu v dôsledku nesplnenia povinnosti riadne a včas v podobe úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne z istiny 2.726,14 € odo dňa 17.8.2017, kedy bola vyhlásená mimoriadna splatnosť celého úveru .

3.3. Výrok o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom (pravdepodobne rozsahu, poznámka odvolacieho súdu) s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

4. Proti tomuto rozsudku vo výroku II., ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, výslovne do nepriznania úroku po zosplatnení úveru, podal včas odvolanie žalobca dôvodiac ustanovením § 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p. (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Vytkol prvoinštančnému súdu, že nepostupoval správne, keď v bode 13. odôvodnenia napadnutého rozsudku vyjadril právny názor, že mu prináleží nárok na zmluvné úroky iba do splatnosti úveru, nie až do jeho reálneho splatenia, v dôsledku čoho v tejto časti ním uplatnený nárok zamietol. S poukazom na Čl. 2 odsek 2 základných princípov Civilného sporového poriadku, odkázal na skutočnosť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí zo dňa 30.7.2019, sp.zn. 6 Cdo 113/2018, jednoznačne určil, že veritelia majú nárok na zmluvné úroky až do skutočného splatenia úveru, nielen do jeho splatnosti, a to aj za predpokladu kumulácie zmluvných úrokov a úrokov z omeškania. K otázke uplatnených zmluvných úrokov po zosplatnení úveru ďalej uviedol, že ako veriteľ si právny nárok na zaplatenie úrokov uplatňuje do úplného splatenia istiny pohľadávky v súlade s § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka i zmysle bodu 7.4.2. Všeobecných obchodných podmienok. Aj keď sa na predmetné zmluvné vzťahy nevzťahuje zákon o spotrebiteľských úveroch, vyššie uvedenú skutočnosť potvrdzuje i ustanovenie § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v aktuálnom znení. Dal do pozornosti, že pojmy splatnosť a splatenie, resp. vrátenie, sú síce pojmy podobné, ale nie totožné. Právna úprava pri zmluvných úrokoch správne používa pojem splatenie, resp. vrátenie, ktorým pri gramatickom výklade citovaných ustanovení sa rozumie moment úhrady celej poskytnutej sumy. Zmluvný úrok predstavuje odmenu veriteľa za poskytnutie finančných prostriedkov, z čoho logicky vyplýva, že táto odmena mu prináleží do momentu, kým sú finančné prostriedky dlžníkovi poskytované, resp. kým nie sú veriteľovi vrátené, zatiaľ čo úrok z omeškania je sankciou za porušenie zmluvných záväzkov. Jedná sa teda o dva samostatné a svojou povahou odlišné právne inštitúty, ktoré existujú nezávisle od seba. Nesprávna aplikácia pojmu splatnosť v rámci peňažných záväzkov, ktorých plnenie je dohodnuté v splátkach, by znamenala motiváciu dlžníkov k neplneniu si svojich zmluvných záväzkov voči veriteľom, čo by veriteľov nútilo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, na základe ktorého by už dlžník bol povinný platiť iba úrok z omeškania, ktorý je spravidla nižší ako zmluvný úrok. Žiadne zákonné ustanovenie *expressis verbis* neustanovuje právo veriteľa na zmluvné úroky iba do splatnosti úveru (konečnej alebo mimoriadnej). Aj za predpokladu, že by takéto ustanovenie existovalo, vzhľadom na prevažne dispozitívnu povahu zmluvného práva (v rámci Občianskeho i Obchodného zákonníka), nič nebránilo odlišnej úprave v rámci článku 7.4.2. Všeobecných obchodných podmienok, ktoré nepochybne tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere. V tejto súvislosti odkázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 27.6.2007, sp.zn. 33 Odo 657/2005, v ktorom súd vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná, t.j. do jej faktického vrátenia. Tento záver zopakoval Najvyšší súd Českej republiky i v rozsudku zo dňa 24.7.2014, sp.zn. 33 Cbo 140/2014 (prípustnosť aplikácie stanovísk najvyšších súdnych autorít Českej republiky je zrejmá vzhľadom na komplexnosť úpravy ochrany spotrebiteľa v rámci komunitárneho práva Európskej únie a príbuznosti civilného práva v oboch krajinách). Rovnaký záver je možné vyvodiť aj zo staršej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, keď v časopise Zo súdnej praxe č. 55/1996 je uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky zo dňa 1.5.1996 s právnou vetou: „Úroky vo výške dohodnutej pri poskytnutí úveru patria do splatnosti úveru. Ak pre prípad omeškania s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov nebola dohodnutá iná sadzba úrokov, patria aj za dobu po splatnosti úveru úroky v rovnakej výške.“ Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam je zrejmé, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku ním uplatnený nárok na zaplatenie zmluvných úrokov nesprávne právne posúdil a rozhodol v rozpore so zákonom. Odvolaciemu súdu preto navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku zmeniť a jeho žalobe vyhovieť v plnom rozsahu, eventuálne rozsudok v napadnutom výroku zrušiť a vec vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie; žiadal trovy odvolacieho konania.

5. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril, odvolanie nepodal.

6. Odvolací súd preskúmal vec súc pritom viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C.s.p.), túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keďže neboli splnené zákonné podmienky pre jeho nariadenie (nebolo potrebné doplniť, resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem; § 385 ods. 1 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 31. marca 2021; o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli strany sporu, právny zástupca žalobcu, upovedomení zákonným spôsobom (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p.). Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2, ods. 3 C.s.p.) a keďže sa stotožňuje s dôvodmi rozsudku ako správnymi, rozsudok odvolacieho súdu už ďalšie dôvody neobsahuje. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd ale považuje za potrebné uviesť ešte nasledovné.

7. Pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedených zákonných ustanovení. Rozhodujúcim pre posúdenie vecnej a právnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie boli skutočnosti, ktoré vyšli najavo vykonaným dokazovaním súdom prvej inštancie a ktoré teda nepochybne existovali v čase vyhlásenia jeho rozsudku. Odvolateľ v odvolaní neuvádzal podstatné, rozhodujúce, konkrétne právne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie odvolacieho súdu.

8. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správnych skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Rozsudok obsahuje všetky náležitosti uložené ustanovením § 220 C.s.p. V konaní pred súdom prvej inštancie sa nevyskytla žiadna vada uvádzaná v ustanovení § 380 ods. 2 C.s.p., takú ani sám odvolateľ netvrdil, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie a na ktoré by musel odvolací súd prihliadať.

9. Odvolací súd sa stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku o nepriznaní úroku vo výške 11,95 % ročne zo sumy 2.726,14 € odo dňa zosplatnenia úveru do je ho zaplatenia, t.j. dňa 17.8.2017, pretože správne v danom prípade posúdil, že ide o spotrebiteľský zmluvný vzťah, pretože žalobca ako dodávateľ pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a uzavrel so žalovaným, ktorý je fyzickou osobou - nepodnikateľom (v zmluve je identifikovaný údajmi typickými pre nepodnikateľa, t.j. menom, priezviskom, bydliskom a rodným číslom) zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, dňa 23.9.2008 (č.l. 48 spisu), na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 154.000,- Sk (5.111,86 €), z dôvodu ktorého aplikoval aj príslušné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách upravené v Občianskom zákonníku.

10. Nebolo možné sa stotožniť s odvolacou námietkou žalobcu, že prvoinštančný súd nepostupoval správne, keď v bode 13. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyjadril právny názor, že mu prináleží nárok na zmluvné úroky iba do splatnosti úveru a nie až do jeho reálneho splatenia, pretože tým, že žalobca zosplatnil úver ku dňu 17.8.2017 (č.l.136 spisu), určil splatnosť dlhu, takže od tejto doby je žalovaný ako dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 28.9.2015, sp.zn. 6 Co 587/2015, z odôvodnenia ktorého vyplýva: „keďže tento stav netrvá (stav trvania záväzku pred zosplatnením úveru), je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privodená omeškaním dlžníka (spotrebiteľa) a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa. Zmena záväzku prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. K predčasnemu zosplatneniu záväzku došlo konaním veriteľa. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku

požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej sumy. Rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne vracia a spláca, za čo patrí veriteľovi úrok. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatnení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. Veriteľ teda navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa ustanovenia § 52, resp. § 53 ods. 1, ods. 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom ustanovenie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3, § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie ustanovenia § 3a ods. 2 uvedeného nariadenia, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.“

11. Odvolací súd nemá dôvod odchyliť sa od uvedeného právneho názoru a na podporu jeho správnosti poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18.9.2012, sp.zn. ÚS IV. 476/2012, v ktorom ústavný súd konštatoval, že považuje za ústavne akceptovateľný výklad rozhodnutia krajského súdu, keď po zosplatnení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru. Z uvedeného vyplýva, že aj keď má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobuje to značnú nerovnováhu na strane spotrebiteľa, značné zhoršenie jeho postavenia oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Keďže niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úrokoch z omeškania (zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy), je takáto dohoda o takýchto úrokoch odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa ale vyvoláva aj neprimeranú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany. Odvolací súd dodáva, že rovnaký právny názor zastáva aj Krajský súd v Bratislave, ktorý na zasadnutí občianskoprávneho kolégia dňa 20.2.2019 prijal Stanovisko č. 1/2019, na ktoré poukázal aj súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku, podľa ktorého v prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.

12. Odpoveď na spornú otázku, či je možné priznať banke úrok po zosplatnení úveru, doteraz nedala najvyššia súdna autorita, a tak odvolací súd dôvodí, že rozhodnutia súdov, na ktoré žalobca poukazoval vo svojom odvolaní, nemožno aplikovať a pri rozhodnutí z nich vychádzať, nakoľko sa nevysporiadal s konštantnou judikatúrou slovenských súdov (napríklad rozsudok Krajského súdu Trenčín zo dňa 26.4.2016, sp.zn. 6 Co 304/2015, rozsudok Krajského súdu Prešov zo dňa 30.6.2015, sp.zn. 6 Co 190/2014), ktoré priznali úrok z úveru len do zosplatnenia istiny. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 12.12.2013, sp.zn. IV. ÚS 697/2013, v ktorom poukázal na svoj právny názor, podľa ktorého právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky. Napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere

v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). Z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva Beian v. Rumunsko (č. 1) zo dňa 6.12.2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach.

13. odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu v odvolaní, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pretože právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo, ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanej veci s odvolaním sa na obsah už uvedeného odôvodnenia, odvolací súd považuje skutkové zistenia súdu prvej inštalácie za úplné a ich právne posúdenie súdom prvej inštalácie za správne.

14. Odvolací súd osobitne nepreskúmaval výrok III. v spojení s výrokom IV. napadnutého rozsudku, ktorým bol žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, pretože žalovaný voči tomuto výroku odvolanie nepodal.

15. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. Žalovanému, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech, priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštalácie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

16. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p. a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedopíňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené stranami sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; strany sporu, predovšetkým odvolateľ, ani nevzniesol žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011).

17. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011; § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred dovolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).